

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu ES tiesiskā regulējuma pārskatīšanu”

(2007/C 97/10)

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2006. gada 29. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par augstāk minēto tematu.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2007. gada 11. janvārī. Ziņotājs — *McDonogh* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 433 plenārajā sesijā, kas notika 2007. gada 15. un 16. februārī (16. februāra sēdē), ar 139 balsīm par un 1 atturoties pieņēma šo atzinumu.

1. Pamatojums

Tiesiskā regulējuma galvenos elementus var apkopot šādi:

1.1 Kopsavilkums

Paziņojumā ir sniegts pārskats par elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu tiesiskā regulējuma direktīvu darbību⁽¹⁾. Paziņojumā izklāstīts, kā īstenoti tiesiskajā regulējumā izvirzītie mērķi, un noteiktas jomas, kurās nepieciešamas izmaiņas. Ierosinātās izmaiņas izskatītas pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā⁽²⁾. Pievienotajā ietekmes novērtējumā⁽³⁾ raksturots plašāks iespēju klāsts, ko izskatīja pirms šajā paziņojumā izklāstīto secinājumu izdarīšanas.

— **Pamatdirektīva**, ar ko nosaka ES tiesiskā regulējuma politikas galvenos principus, mērķus un procedūras elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu jomā.

1.2 Tiesiskā regulējuma struktūra

Vienotas Eiropas informācijas telpas ar atvērtu un konkurētspējīgu iekšējo tirgu izveide ir viens no Eiropas galvenajiem uzdevumiem⁽⁴⁾ izaugsmes un nodarbinātības stratēģijas kontekstā. Uz elektroniskajiem sakariem ir balstīta ekonomika kopumā, un ES līmenī šajā jomā darbojas tiesiskais regulējums, kas stājās spēkā 2003. gadā.

— **Pieļuves un starpsavienojumu direktīva**, ar ko nosaka kārtību un principus konkurenci veicinošu nosacījumu nodrošināšanai attiecībā uz tīklu pieejamības un starpsavienojumu nodrošināšanu no lielāko elektronisko sakaru tirgus operatoru puses.

Tiesiskais regulējums nosaka vienotu, kopīgu kārtību attiecībā uz visiem elektroniskajiem — bezvadu, fiksētajiem, datu, balss, interneta, līniju komutācijas, plašsaziņas un personālajiem sakariem⁽⁵⁾. Tā mērķi ir veicināt konkurenci elektronisko sakaru tirgos, sekmēt iekšējā tirgus darbību un aizsargāt Eiropas Savienības iedzīvotāju intereses⁽⁶⁾.

— **Atļauju izsniegšanas direktīva**, ar ko nosaka vispārēju atļauju izsniegšanas sistēmu individuālo un grupveida atļauju vietā, lai atvieglotu ienākšanu tirgū un mazinātu administratīvo slogu operatoriem.

⁽¹⁾ Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK, 2002/22/EK (OV L 108, 24.4.2002, 7. lpp.) un 2002/58/EK (OV L 201, 31.7.2002, 37. lpp.).

⁽²⁾ SEC(2006) 816.

⁽³⁾ SEC(2006) 817.

⁽⁴⁾ COM(2005) 24, 2.2.2005.

⁽⁵⁾ Komerציāla rakstura pakalpojumu regulējumu, piemēram, attiecībā uz informācijas sabiedrības pakalpojumiem un apraidi ar datu pārraides infrastruktūras palīdzību, nosaka citi Kopienas akti (piemēram, e-komercijas direktīva 2000/31/EK un Televīzijas bez robežām direktīva 89/552/EEK). Informācijas sabiedrības pakalpojumi ir definēti Direktīvā 2000/31/EK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu jomā, kā “jebkāds informācijas sabiedrības pakalpojums, tas ir, jebkāds pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību no attāluma, ar elektroniskiem līdzekļiem un pēc pakalpojumu saņēmēja individuāla pieprasījuma” (1. pants).

⁽⁶⁾ COM(2003) 784 galīgā redakcija.

— **Universālā pakalpojuma direktīva**, ar ko nosaka minimālo pieejamības un izmantojamības līmeni attiecībā uz elektronisko sakaru pakalpojumiem un garantē elektronisko sakaru pakalpojumu lietotāju un patērētāju pamattiesības.

— **Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju**, ar ko nosaka privātās dzīves aizsardzību un kārtību attiecībā uz personas datu apstrādi saistībā ar datu pārraidi pa publiskajiem sakaru tīkliem.

- Komisijas **Konkurences direktīva**, kurā ir konsolidēti līdzīnējie uz Līguma 86. pantu balstītie normatīva rakstura pasākumi telekomunikāciju nozares liberalizācijai (šajā apskatā nav ietverta).
- Komisijas **Ieteikums par attiecīgajiem tirgiem**, kurā ir definēti 18 tirgus segmenti, kas jāizvērtē attiecīgajām valstu regulatīvajām iestādēm.

Bez tam Komisija ir pieņēmusi **Lēmumu par radiofrekvencēm** (622/2002/EK) ar mērķi nodrošināt frekvenču spektra pieejamību un efektīvu izmantošanu iekšējā tirgū.

1.3 Tiesiskā regulējuma novērtējums no mērķu sasniegšanas viedokļa

Tirgus attīstība

Kopš tirgu pilnīgas atvēršanas konkurencei 1998. gadā lietotāji un patērētāji ir guvuši labumu no lielākas izvēles iespējas, zemākām cenām un inovatīviem produktiem un pakalpojumiem. 2005. gadā IKT nozare tika novērtēta 614 miljardu EUR apmērā ⁽⁷⁾. IKT arī veicina visas Eiropas ekonomikas produktivitātes pieaugumu un konkurētspēju makroekonomiskajā aspektā un tādējādi darbojas kā izaugsmi un darba vietu radīšanu veicinošs faktors.

Konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm

Atbildēs uz Komisijas "Uzaicinājumu izteikt viedokli" ⁽⁸⁾ tiesiskā regulējuma ietekme kopumā vērtēta pozitīvi. Patērētāji un nozares dalībnieki atbalstīja regulējuma pieeju, lai gan dažkārt kritizēja tā īstenošanu. Daudzi aicināja vienkāršot tirgus pārskata procedūras un kopumā atbalstīja jaunus institucionālos pasākumus radiofrekvenču spektra saskaņošanai ⁽⁹⁾.

Jauninājumi, ieguldījumi un konkurence

Eiropā ieguldījumi šajā nozarē pēdējo gadu laikā ir bijuši lielāki nekā citos pasaules reģionos (45 miljardi EUR 2005. gadā) ⁽¹⁰⁾. Konkurence joprojām ir galvenais virzītājspēks. Valstis, kas

⁽⁷⁾ COM(2006) 68, 20.2.2006.

⁽⁸⁾ Atbildes ir pieejamas http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/info_centre/documentation/public_consult/review/index_en.htm.

⁽⁹⁾ Lēmums par radiofrekvencēm 676/2002/EK paredz frekvenču lietošanas nosacījumu tehnisko saskaņošanu (ar Radiofrekvenču komitejas starpniecību) un stratēģiskās konsultācijas par radiofrekvenču politiku ar Radiofrekvenču politikas grupas starpniecību.

⁽¹⁰⁾ Skat 6. zemsvirtras piezīmi.

efektīvi piemērojušas ES tiesisko regulējumu, atbalstot konkurenci, ir piesaistījušas lielāko ieguldījumu apjomu ⁽¹¹⁾. Valstīs, kurās ir nopietna konkurence starp vēsturiskajiem operatoriem un kabeļoperatoriem, parasti ir plašāka platjoslas pakalpojumu izplatība ⁽¹²⁾.

Kopsavilkums

Komisija uzskata, ka radiofrekvenču spektra efektīvāka pārvaldība ļautu pilnībā izmantot tā potenciālu, lai Eiropas iedzīvotājiem piedāvātu mūsdienīgus, daudzveidīgus un cenu ziņā pieejamus pakalpojumus un lai nostiprinātu Eiropas IKT nozares konkurētspēju. Komisija arī uzskata, ka, pilnā apjomā un efektīvi piemērojot tiesiskajā regulējumā paredzētos principus un elastīguma iespējas, var vislabāk veicināt ieguldījumus, inovāciju un tirgus attīstību.

1.4 Ierosinātās izmaiņas kopumā

Pašlaik spēkā esošais tiesiskais regulējums ir devis ievērojamu labumu, tomēr vairākās jomās tam jāvelta pastiprināta uzmanība, lai tas būtu tikpat efektīvs arī nākamajā desmitgadē. Divas galvenās jomas, kurās nepieciešamas izmaiņas, ir šādas:

- Komisijas 2005. gada septembra paziņojumā izklāstītās Komisijas radiofrekvenču spektra politikas piemērošana elektronisko sakaru jomā ⁽¹³⁾;

- ar tirgu pārskatīšanu saistītā procesuālā sloga samazināšana attiecībā uz tiem tirgiem, kas ir jutīgi pret iepriekšēju (*ex-ante*) regulējumu.

Papildus iepriekš minētajam Komisija ierosina citas izmaiņas, lai

- konsolidētu vienoto tirgu,
- aizsargātu patērētāju un lietotāju intereses,
- uzlabotu drošību un
- atceltu novecojušās normas.

Šajā paziņojumā un tam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā ⁽¹⁴⁾ ir izklāstīta Komisijas veiktā analīze un ierosinātas izmaiņas.

⁽¹¹⁾ *London Economics* sadarbībā ar *PricewaterhouseCoopers* Eiropas Komisijas Informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu ģenerāldirektorātam veiktais pētījums "Elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma novērtējums — izaugsme un ieguldījumi ES e-sakaru nozarē" (tiks publicēts).

⁽¹²⁾ Skat. attiecīgā Komisijas dienestu darba dokumenta 2. sadaļu.

⁽¹³⁾ COM(2005) 411, 6.9.2005.

⁽¹⁴⁾ SEC(2006) 816.

2. Ievads

2.1 Komiteja visnotaļ atbalsta Komisijas priekšlikumus par elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu ES tiesiskā regulējuma pārskatīšanu. Komiteja atzīst arī Komisijas veikto vispusīgo darbu pārskatīšanas procesā, kurā ir sintezēti ekspertu pētījumi un konsultācijas ar visām ieinteresētajām pusēm, lai izstrādātu ieteikumus, kas ir izklāstīti paziņojumā COM(2006) 334 "Par elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu ES tiesiskā regulējuma pārskatīšanu" un attiecīgā dienesta darba dokumentā SEC(2006) 816. Komiteja tomēr aicina Komisiju ņemt vērā šajā atzinumā izteiktos iebildumus un ieteikumus.

2.2 Tiesiskajam regulējumam jābūt saskaņotam ar IKT nozares attīstības stratēģiju, un tam ir jāsekmē elektronisko sakaru īpaši svarīgā loma Eiropas Savienības ekonomiskajā un sociālajā dzīvē. Tādēļ Komiteja visnotaļ atbalsta minētā regulējuma pārskatīšanas mērķi — sekmēt iniciatīvu "i2010 — Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai" ⁽¹⁵⁾, kas paredz IKT nozares ieguldījumu Lisabonas izaugsmes, konkurētspējas un nodarbinātības stratēģijas īstenošanā. Īpaši mēs atzīstam tiesiskā regulējuma nozīmi, izveidojot vienotu Eiropas informācijas telpu, kas nodrošina pieejamus un drošus platjoslas sakarus ar bagātīgu un daudzveidīgu saturu un digitālos pakalpojumus, kā arī pasaules līmeņa darbību pētījumos un inovācijā IKT jomā, lai sašaurinātu plaisu ar Eiropas galvenajiem konkurentiem, un tādu informācijas sabiedrību, kas ir iekļaujoša, nodrošina kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus un veicina dzīves kvalitātes uzlabošanu.

2.3 Komiteja atzinīgi vērtē regulējuma sekmīgo darbību kopš tā ieviešanas. Ir vērojama visas Eiropas mēroga telekomunikāciju nozares veidošanās, pastiprināta pakalpojumu konkurence daudzos tirgos, augsts inovācijas līmenis un ES telekomunikāciju pakalpojumu faktisko izmaksu samazināšanās. Pēdējo gadu laikā ir vērojama arī izaugsme investīciju tirgos, un investīciju līmenis Eiropā ir pārsniedzis investīciju līmeni ASV un Āzijas un Klusā okeāna reģionā. Tas, ka visaugstākais investīciju līmenis ir konstatējams tajās valstīs, kuras ir savlaicīgi un efektīvi ieviešušas regulējumu, liecina par tā pozitīvo ietekmi. Komiteja arī atzīmē, ka, neraugoties uz šiem pozitīvajiem rezultātiem, visā Eiropā turpinās digitālās plaisas palielināšanās.

2.4 Komiteja vērs Komisijas uzmanību uz EESK iepriekšējiem atzinumiem, kuros ir atbalstīts tiesiskais regulējums un sniegti

ieteikumi par to, kā pilnveidot elektronisko sakaru nozares attīstības un izaugsmes politiku ⁽¹⁶⁾, lai veicinātu "i2010" stratēģiju.

Komiteja šajā atzinumā vēlas pievērsties tām jomām, kurās ir vērojamas īpašas problēmas, kā arī sniegt dažus ieteikumus.

3. Ieteikumi

3.1 Saskaņā ar vispārējo regulējuma principu sabiedrības interesēm ("sabiedriskajam labumam") ir prioritāte attiecībā pret privātām un komerciālām interesēm. Komiteja uzskata arī, ka tirgus nespēj pienācīgi regulēt pats sevi sabiedriskā labuma interesēs. Tādēļ ir nepieciešams stingrs tiesiskais regulējums, lai aizstāvētu iedzīvotāju vairākuma intereses, kā paredzēts Lisabonas stratēģijā.

3.2 Ņemot vērā 2.1. punktā minētos apsvērumus, Eiropai pēc iespējas ātrāk vajadzētu pāriet uz tādu pieeju radiofrekvenču pārvaldībai, kas būtu orientēta uz tirgu, palielinot tirgus dalībnieku lomu un plašāk ieviešot radiofrekvenču tirdzniecību, kā arī samazinot valstu līmeņa birokrātiskos šķēršļus radiofrekvenču piešķiršanā.

3.3 Būtu jāizveido Eiropas radiofrekvenču aģentūra, lai radītu saskaņotu un integrētu Eiropas radiofrekvenču pārvaldības režīmu.

⁽¹⁵⁾ Tostarp EESK atzinumi par šādiem tematiem:

- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par e-uzņēmējdarbības politikas pielāgošanu mainīgajā vidē — "Go Digital" iniciatīvas mācības un turpmākie izaicinājumi", OV C 108, 30.4.2004, 23. lpp.;
- "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam, ar ko izveido Kopienas daudzgadu programmu drošākas interneta izmantošanas un jaunu tiešsaistes tehnoloģiju veicināšanai", OV C 157, 28.6.2005, 136. lpp.;
- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Savienot Eiropu lielā ātrumā: jaunākā attīstība elektronisko komunikāciju pakalpojumu sektorā", OV C 120, 20.5.2005, 22. lpp.;
- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par tematu "i2010 — Eiropas informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai", OV C 110, 9.5.2006, 83. lpp.;
- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — e-pieejamība", OV C 110, 9.5.2006, 26. lpp.;
- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā", CESE 1181/2006;
- "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Drošas informācijas sabiedrības stratēģija — dialogs, partnerība un iespējas", R/CESE 1474/2006, patlaban tiek izstrādāts.

⁽¹⁵⁾ COM(2005) 229 galīgā redakcija, skat. http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/i2010/index_en.htm.

3.4 Līdz ar paziņošanas prasību liberalizēšanu saskaņā ar 7. pantā minēto procedūru Komisijai vajadzētu pievērst vairāk uzmanības tam, kā valstu regulatīvās iestādes (VRI) piemēro regulējošos pasākumus, lai dažādotu piedāvājumu.

3.5 Komisijai būtu jāņem vērā atšķirības nosacījumos, kas ir piemērojami dažādajos valstu tirgos un VRI īpašo kompetenci attiecībā uz minētajiem nosacījumiem. Tādēļ EESK ir būtiski iebildumi pret Komisijai paredzētajām veto tiesībām saskaņā ar 7. pantu, un Komiteja uzsver, ka šādas pilnvaras jārealizē īpaši piesardzīgi.

3.6 Komiteja izsaka bažas par to, ka tiesiskajā regulējumā paredzētās nepamatotās priekšrocības lieliem transnacionāliem pakalpojumu sniedzējiem un tīklu nodrošinātājiem var radīt oligopola stāvokli. Šis apsvēruma būtu pienācīgi jāņem vērā tiesiskajā regulējumā, kas nedrīkstētu sniegt nepamatotas priekšrocības transnacionālajiem uzņēmumiem.

3.7 Lai sekmētu iekšējā tirgus attīstību, politikas un regulatīvās pieejas saskaņotību, Komisijai būtu vairāk jāiesaista Komunikāciju komiteja un Radiofrekvenču komiteja, kā arī Eiropas Regulatoru grupa un Radiofrekvenču grupa.

3.8 Lai nodrošinātu patērētājiem kvalitatīvu informāciju par pieejamajiem pakalpojumiem, Komiteja ierosina VRI publiskot tīmeklī pieejamus rīkus, lai atvieglotu patērētājiem iespēju salīdzināt dažādus attiecīgajā tirgū konkurējošu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju piedāvājumus no kvalitātes un cenu attiecības viedokļa.

3.9 Ierosinātajā 2007. gada Zaļajā grāmatā par universālo pakalpojumu būtu jāatzīst nepieciešamība pārvarēt augsto plaisu infrastruktūras un pakalpojumu jomā starp ES attīstītākajiem un mazāk attīstītajiem reģioniem. Ja analīze, kas veikta, pamatojoties uz instrumentiem, kuri vēl jānosaka, un līdz termiņam, kas vēl jāprecizē, liecinās, ka minētās plaisas problēmu neatrisinās ar universālā pakalpojuma saistībām, ir jāatrod alternatīvi līdzekļi, iespējams, ar ES struktūrfondu atbalstu valstu investīciju programmu starpniecību.

3.10 Komiteja uzskata, ka, ņemot vērā platjoslas pakalpojumu aizvien pieaugošo nozīmīgumu ekonomikas un sociālajā attīstībā, platjoslas pakalpojumi jāiekļauj universālā pakalpojuma definīcijā⁽¹⁷⁾.

3.11 Turklāt, atkārtotot Komitejas atzinumā par tematu "Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā"⁽¹⁸⁾ pausto ieteikumu, Komisijai būtu jānosaka minimālais datu pārraides ātrums un pakalpojumu kvalitāte, kas būtu iekļaujami "platjoslas" definīcijā.

3.12 Komiteja aicina Komisiju sadarboties ar VRI, izveidojot Kopienas mēroga soda sankciju režīmu attiecībā uz noziegu-

miem elektronisko sakaru līdzekļu drošības jomā. Būtu arī jāapsver tādi mehānismi, kas sekmētu ES mēroga patērētāju "tiesības iesniegt prasību" (individuālu vai kolektīvu prasību), ar paātrinātas procedūras palīdzību vērsties pret konkrētiem pārkāpējiem.

3.13 Ārpus tiesiskā regulējuma darbības jomas Komiteja aicina Komisiju sistemātiski izmeklēt ārpus ES esošu pārkāpēju darbības, kas vērstas pret elektronisko sakaru drošību, piemēram, pikšķerēšanu (phishing), mēstuļošanu (spam) un urķēšanu (hacking), un veikt attiecīgus pasākumus starpvaldību līmenī.

4. Piezīmes

4.1 Atbalsts tiesiskajam regulējumam un pārskatam

4.1.1 Vienota, visas Eiropas elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu tirgus izveidei ir nepieciešams labs tiesiskais regulējums, lai savstarpēji saskaņotu visnotaļ sarežģītos politiskos un sociāli ekonomiskos faktoros. Pašreizējais regulējums ir pierādījis savu efektivitāti, radot konkurētspējīgu, inovatīvu un strauji augošu sakaru pakalpojumu tirgu Eiropā un vienlaikus apliecinot vēlmi nodrošināt līdzsvaru starp pakalpojumu sniedzēju, patērētāju un valstu interesēm.

4.1.2 Pašreizējais regulējums stājās spēkā pirms 3 gadiem, un ir pienācis laiks to pārskatīt, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi un nākotnes perspektīvas. Komisijas veiktie ekspertu pētījumi⁽¹⁹⁾ un plašas konsultācijas ar visam ieinteresētajām pusēm ir sniegušas daudzpusīgu ieguldījumu pārskatīšanas procesā, un Komisijas priekšlikums parāda, ka ir ņemti vērā visi attiecīgie faktori.

4.1.3 Paziņojuma un attiecīgā dienesta darba dokumenta ietvertajos priekšlikumos tiek ierosinātas līdzsvarotas un adekvātas izmaiņas attiecībā uz esošo tiesisko regulējumu.

4.1.4 Komiteja ņem vērā priekšlikumus par novecojušo normu atcelšanu tiesiskajā regulējumā.

4.2 Radiofrekvenču spektra pārvaldība

4.2.1 Radiofrekvenču spektra nozīme elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu jomā (piemēram, mobilo, bezvadu sakaru un satelītu sakaru pakalpojumi, TV un radio apraide) un citu lietojumu jomā (šaura diapazona sakaru ierīces, aizsardzības, transporta, radiolokācijas un GPS/Galileo satelītu sakaru sistēmas) pēdējās desmitgades laikā ir būtiski palielinājusies. Tiek lēsts, ka no radiofrekvenču spektra izmantošanas atkarīgo elektronisko sakaru pakalpojumu kopējā vērtība ES pārsniedz 200 miljardus EUR, t.i., no 2 % līdz 2,5 % no Eiropas gada IKP.

⁽¹⁷⁾ COM(2005) 203 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem.

⁽¹⁸⁾ "Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā", CESE 1181/2006.

⁽¹⁹⁾ Tostarp "Gatavošanās nākamajiem soļiem elektronisko sakaru regulējuma jomā, analīze" (2006. g.); "Elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma novērtējums — izaugsme un ieguldījumi ES elektronisko sakaru nozarē", London Economics sadarbībā ar Price Waterhouse (2006. g.).

4.2.2 Tā kā radiofrekvenču spektra lielākā daļa ES jau ir piešķirta noteiktai lietošanai vai lietotājiem, jebkāda jauna piešķiršana ir iespējama vienīgi uz esošo lietotāju rēķina. Radiofrekvenču spektra politikas veidošanā ir jāņem vērā ne tikai elektronisko sakaru vajadzības, bet arī visu pārējo radiofrekvenču spektra lietojumu vajadzības, tostarp pētniecībā, aeronautikā, jūrniecībā, kosmosa jomā, audiovizuālajā jomā, aizsardzības rūpniecībā, zemes novērošanā, medicīnā, iekļautības nodrošināšanā, satiksmes drošībā, zinātnē u.c. Eiropas Savienībā kopumā arvien vairāk tiek izstrādātas un saskaņotas politikas, kuras konkurē attiecībā uz radiofrekvenču spektra izmantošanu.

4.2.3 Saistībā ar straujo tehnoloģijas attīstību, tostarp datu pārraides digitalizāciju un sakaru pakalpojumu konvergenci, saikne starp radiofrekvenču piekļuves platformām un pakalpojumiem, uz kuriem radiofrekvenču spektra pārvaldība bija tradicionāli balstīta, ir kļuvusi visai nosacīta.

4.2.4 Tehnoloģiskie jauninājumi būtiski samazina dažādu spektra lietotāju savstarpējo traucējumu risku, mazinot nepieciešamību pēc ekskluzīvas piekļuves spektra resursiem un ļaujot plašāk piemērot vispārēju atļauju piešķiršanas sistēmu ar nelieliem tehniskiem spektra lietojuma ierobežojumiem. Tādējādi šo inovatīvo tehnoloģiju ieviešana varētu mazināt šķēršļus frekvenču spektra pieejamībai un palielināt tā izmantošanas efektivitāti.

4.2.5 Tā kā ir ļoti svarīgi, lai būtu nodrošināts visas Eiropas frekvenču spektrs, ko prasa jaunas elektronisko sakaru pakalpojumu tehnoloģijas, un tikpat svarīgi ir nodrošināt citiem izšķirīgas nozīmes lietojumiem nepieciešamo frekvenču spektru, ir nepieciešams pilnībā pārskatīt ES frekvenču spektra pārvaldības mehānismus.

4.2.6 Nevar sagaidīt, lai visas dažādās Eiropas valstu iestādes, kas patlaban nodarbojas ar frekvenču spektra piešķiršanu, Eiropā nodrošinātu frekvenču spektra unificētu režīmu. Būtu nepieciešams noteikt centralizētu iestādi — Eiropas radiofrekvenču aģentūru — šo ļoti svarīgo resursu koordinēšanai, vadībai un kontrolei. Tā kā minētās iestādes darbība būtu saistīta ar personu pamattiesībām, tai par savu darbību būtu jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei.

4.2.7 Būtu jānodrošina plašākas iespējas radiofrekvenču spektra tirdzniecībai, ņemot vērā komerciālas intereses, lai elektronisko sakaru pakalpojumu komerciālais spektrs tiktu izmantots ekonomiski visefektīvākajā veidā.

4.3 Iekšējais tirgus un konkurence

4.3.1 Iekšējā tirgus izveide ir viens no galvenajiem virzītājspēkiem labklājības un dzīves kvalitātes nodrošināšanai Eiropā. Apvienojot vadības, pārvaldības un izpildes nodrošināšanas mehānismus, tiesiskais regulējums ir nodrošinājis politikas pamatu iekšēja tirgus ieviešanai elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu jomā. Tas ir panākts, vienlaicīgi ņemot vērā atšķirīgos apstākļus un problēmas katrā no valstīm, kā arī veicinot konkurenci un ieguldījumus tīklos un pakalpojumos.

4.3.2 Iekšējā tirgus izveides gaitā vienmēr būtu jānodrošina sabiedrības interešu ("sabiedriskā labuma") prioritāte attiecībā pret privātām un komerciālām interesēm. Tirgus viens pats nespēj pienācīgi sevi regulēt sabiedriskā labuma interesēs. Īpaši tas attiecas uz pakalpojumu kvalitāti un vājas konkurences apstākļiem. Tādēļ ir nepieciešams stingrs tiesiskais regulējums, lai aizstāvētu iedzīvotāju vairākuma intereses, kā paredzēts Lisabonas stratēģijā, un viņiem pastāvīgi nodrošinātu labākās tehnoloģijas par izdevīgāko cenu.

4.3.3 Vairums pakalpojumu sniedzēju un tīklu nodrošinātāju darbojas vienas valsts tirgū. Komiteja izsaka bažas par to, ka nepamatotas priekšrocības tiesiskajā regulējumā lieliem transnacionāliem pakalpojumu sniedzējiem un tīklu nodrošinātājiem var radīt oligopolu, kad nedaudzi lielie uzņēmumi ieņem dominējošu stāvokli ES tirgū. Šis apsvēruma būtu pienācīgi jāņem vērā tiesiskajā regulējumā, kurš nedrīkstētu sniegt nepamatotas priekšrocības transnacionālajiem uzņēmumiem uz nacionālo operatoru rēķina.

4.3.4 Centralizēts Eiropas regulators, līdzīgi tam, kāds darbojas banku nozarē, būtu iespējami ātrākais un tiešākais veids iekšējā tirgus pilnveidei elektronisko sakaru jomā; ir iespējams arī, ka dažas valstis varētu ciest no zināšanu un lemtspējas, ko patlaban nodrošina attiecīgās valstu regulatīvās iestādes (VRI), zaudēšanas, un valstu pretestība varētu kavēt virzību uz iekšējā tirgus izveidošanu.

4.3.5 Patlaban vislabākais risinājums būtu, ja Komisija nostiprinātu spēkā esošo decentralizētas regulācijas režīmu, vairāk iesaistot esošās komitejas un politikas konsultatīvās struktūras. Labāk ir vienoties par kopīgu pieeju nekā mēģināt uzspiest kādu "universālu" risinājumu.

4.3.6 Kaut gan tas neietilpst tiesiskā regulējuma darbības jomā, Komiteja izsaka bažas par to, ka, strauji palielinoties starptautisko sakaru pakalpojumu pieejamībai, ko nodrošina elektronisko sakaru tīkli, var būtiski pieaugt nevēlama zemas kvalitātes informācijas nesēju satura izplatība. Komisijai vajadzētu apsvērt to, ka ES politika varētu sekmēt augstas kvalitātes informācijas nesēju satura un jo īpaši ES bagātīgo kultūras daudzveidību atspoguļojoša satura veidošanu un izplatību.

4.4 Patērētāju tiesības

4.4.1 Tā kā pieejamo pakalpojumu klāsts kļūst arvien complicētāks un parādās jauni Eiropas mēroga pakalpojumi, ir svarīgi, lai patērētāji būtu pienācīgi informēti par savām izvēles iespējām. Patērētāji ir jānodrošina ar kvalitatīvu informāciju par konkurējošiem piedāvājumiem, lai nodrošinātu pakalpojumu kvalitāti un cenu pārredzamību. Arī tiesību akti patērētāju tiesību jomā ir jāpielāgo tirgus attīstības dinamikai. Komiteja ierosina VRI publiskot tīmeklī pieejamus instrumentus, kas ietvertu standarta rādītājus, lai atvieglotu patērētājiem iespēju salīdzināt attiecīgajā tirgū konkurējošos elektronisko sakaru nodrošinājuma (pakalpojumu un cenu) piedāvājumus.

4.4.2 Ir atzīta nepieciešamība atjaunināt Universālā pakalpojuma direktīvu, un ir atzinīgi vērtējams Komisijas priekšlikums nākamajā gadā nākt klajā ar Zaļās grāmatas apspriešanas dokumentu. Tomēr ir svarīgi nodrošināt, lai mazāk attīstīto reģionu iedzīvotāji nenonāktu vēl neizdevīgākā stāvoklī saistībā ar attiecīgo pamatpakalpojumu sniedzēju atbrīvošanu no universālā pakalpojuma saistībām (UPS). Digitālās plaisas problēma kļūs vēl aktuālāka, kad jauni uzņēmējdarbības modeļi veicinās interneta televīzijas pakalpojumus tiem iedzīvotājiem, kuru rīcībā ir ātrgaitas platjoslas pieslēgumi.

4.4.3 Gadījumā, ja tiks nolemts, ka UPS vairs nenodrošina taisnīgu vai racionālu mehānismu 21. gadsimta elektronisko sakaru pamatpakalpojumu, piemēram, platjoslas pakalpojumu garantēšanai, ir jāatrod alternatīvi finansēšanas mehānismi digitālās plaisas pārvarēšanai, iespējams, ar ES struktūrfondu atbalstu.

4.5 Drošība

4.5.1 Komiteja atgādina EESK atzinumu attiecībā uz COM(2006) 251 par drošas informācijas sabiedrības stratēģiju, kurā Komiteja aicina izveidot integrētu informācijas drošības stratēģiju, nodrošinot saikni starp Eiropas Savienības iniciatīvām.

4.5.2 Pārkāpumi elektronisko sakaru tīklu drošības jomā ievērojami apdraud patērētāju uzticību un pakalpojumu izmantojamību. Turklāt drošības prasību pārkāpumi var apdraudēt ES iedzīvotāju tiesības uz privātumu. Komisijai ir stingri jārikojas, lai nodrošinātu tīklu drošību un iedzīvotāju tiesību aizsardzību. Mēs atzinīgi vērtējam saistībā ar tiesiskā regulējuma pārskatīšanu ierosinātos pasākumus minēto jautājumu risināšanai.

4.5.3 Elektronisko sakaru drošībai ir būtiski svarīga nozīme informācijas tehnoloģiju un pakalpojumu izmantošanā un attīstībā. Jānosaka stingras soda sankcijas visā ES, lai novērstu patērētāju uzticības apdraudējumu un šķēršļus informācijas sabiedrības attīstībai šādu noziegumu rezultātā. Komiteja aicina Komisiju sadarboties ar VRI, izveidojot Kopienas mēroga soda sankciju režīmu attiecībā uz noziegumiem elektronisko sakaru līdzekļu drošības jomā. Būtu arī jāapsver arī tādi mehānismi, kas sekmētu patērētāju "rīcības tiesības", vērsties pret pārkāpējiem.

4.5.4 Papildus drošības problēmām, ko rada personas, kuras darbojas ES iekšienē, Eiropas tīklu un iedzīvotāju drošību ik dienu apdraud uzbrukumi, kuru avoti atrodas ārpus Eiropas Savienības. Pret šādiem pārkāpumiem ir jāvērsas ar visiem iespējamajiem pasākumiem, tostarp, prasot atbildību par nodarīto kaitējumu no tām valstīm, no kurām šādi pārkāpumi tiek veikti.

Briselē, 2007. gada 16. februārī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS